

In de boksring

Ik was nog nooit in Oberammergau. Toch komt het berglandschap in deze tentoonstelling mij bekend voor. De vorige keer dat ik het zag bevond het zich bij Kunstvereniging Diepenheim, Overijssel. Toen was het nog een circuspiste. Een manege die de hele zaalvloer in beslag nam, beschenen door haarscherp afgestelde spots. Verwachting, vluchtigheid, vergankelijkheid; samengebald in een maagdelijk podium en acht violet gekleurde lichtbundels. Hier stond iets moois te gebeuren. Maar het kon ook zijn dat we het net hadden gemist.

Waarom is het vorige leven van dit werk hier van belang? Omdat Maria Gerdwilker beweert dat ze conflicten liefst uit de weg gaat. En omdat ik denk dat dat op z'n minst genuanceerder ligt. Ze vertelde me hoe iemand zich bij haar had beklagd over de beperkingen die werk van deze omvang met zich meebrengt. Ik stel me voor hoe ze de provocateur in kwestie heeft aangekeken, om er vervolgens het zwijgen toe te doen. Of het nou serieuze kritiek was, of een losse opmerking uit gemakzucht, er bleef bij haar iets haken. Hoezo inflexibel, dacht de getriggerde kunstenaar, en herschiep de piste tot bergkam. Gehuld in, ja in wat eigenlijk? Zonlicht, wolken, nevel, de schittering van sneeuw? Mysterie? Hoe dan ook, dit is weerwerk waar je mee vooruit kunt. Moet. 'En nou jij weer'. *Show me what you got.*

Van de maker mogen we het ook zien als opslag. De lagering van hout en licht. Het fysieke en het immateriële, samen bewaard in een eeuwig, machtig landschap. Zonder titel, maar toch ook weer niet. Haar grootouders namen Maria als kind mee naar de Ammergauer Alpen. Zoals ze zelf zegt: "De persoonlijke ervaring is de bron, maar niet de enige waarheid." Voor háár is dit werk in alles Oberammergau, en dat wil ze weten ook. Voor ons laat ze de titel open. "Anders wordt het een dictaat." Dat klinkt ruimhartig. Reuze democratisch zelfs. Of schijnheilig, voor wie de theorie van de conflictvermijding zou willen aanhangen.

Ik vind het eerder iets geraffineerds hebben, en in die zin ook wel van toepassing op deze hele presentatie. Had ze het écht helemaal aan mij willen laten, dan had ze met Ohne Titel kunnen volstaan. Zelfs het enkele Oberammergau was in zekere zin neutraler geweest. Dit is wat het voor mij is, ik hoef niet per se te weten hoe jij het ziet of voelt. Wat niet weet wat niet deert, in de gedachtengang van iemand die de confrontatie schuwt. Nu – met de combinatie Ohne Titel/Oberammergau - word ik uitgelokt er iets tegenover te stellen. Een positie in te nemen, net als zij. Ik krijg alle ruimte, word niet in een hoek gedreven, maar heb het sterke gevoel dat ik me in dit hele panorama ook nergens achter kan verschuilen. *Show me what you got.*

"Kunst maken is een totaal egoïstisch proces. Ik denk nooit aan de toeschouwer", zei Maria gedecideerd toen ik haar onlangs in Münster sprak. "Het is het werk en ik, verder niks." Totdat het wordt getoond, want dan is de relatie met die toeschouwer een gegeven. En als het noodzakelijk is dat in elke relatie naast het 'wij' ook een 'jij en ik' blijft bestaan, dan geldt dat hier evenzeer. Verschrikkelijk, oordeelde ze, wanneer mensen zichzelf in de verhouding tot de ander vergeten of verliezen. Dan word je een ezel, die een groteske last met zich meestorst. Moet je machteloos toestaan hoe iemand je in zijn blik gevangen houdt, als een kat met laserogen. Of, positiever maar even riskant, ben je een boom die zonder de ander niet kan groeien. Om dat te voorkomen zul je soms de confrontatie moeten zoeken, het conflict laten zijn.

Haar schilderijen zijn eigenlijk altijd portretten. Wel gek, constateerde ze, dat degenen die zich erin zouden kunnen herkennen dat nooit doen. Althans, niet dat ze haar laten weten. Ze moet er ook niet aan denken dat ze haar erop zouden aanspreken. Maar dat laatste zei ze dan weer op een toon waarin naast huiver ook iets van nieuwsgierigheid doorklonk. *Show me what yóu got.*

Het zou toch ook niet kunnen, vroeg ik haar, een kunstenaar die het conflict mijdt? Ze keek me aan met die even open als onontkoombare blik. "Ik laat het wel zien, ja." Maar, liet ze er snel op volgen, "misschien is het ook meer het conflict in mezelf. Een persoonlijke uiteenzetting." Zo beschouwd zouden we de even aandoenlijke als onmogelijke achtbaan, naar haar vernoemd, kunnen zien als een ironisch zelfportret. Koddig, ha ha, met die ups en downs. Maar een rollercoaster is alleen een attractie bij de gratie van mensen die zich eraan blootstellen. Stel dat ik me hier al in zou durven wagen, is de in alle opzichten houten constructie daar dan wel tegen bestand? Wat maak ik los, wat richt ik aan?

Ze brengt het verraderlijk speels en met ontwapenende humor, en toch is er geen ontkomen aan. In dit panorama, háár panorama, daagt Maria Gerdwilker ons uit, vriendelijk maar allesbehalve vrijblijvend. *Show me what yóu got.*

The battle is on. En de boksring is babyroze, ja, maar we krijgen alle hoeken te zien.

Bij de opening van de tentoonstelling Show me wat you got in galerie With Tsjalling Groningen.

Ingrid Bosman, februari 2013

www.mariagerdwilker.com